

Előfizetési ár:

Egész évre 4 frt.

Félévre 2 frt.

Hirdetések soronként 10 kr.

Mindenmennyi közlemények a szerkesztőhöz intézendők.

15-dik sz.

Megjelen minden hó 1-én és 15-ikén.

Megrendelhető minden postahivatalnál és a szerkesztőségénél R.-Palotán vagy Budapesten az állatorvosi tanintézetben.

MÁSODIK ÉVFOLYAM.

VETERINARIUS

állatgyógyászati, állategészségügyi, tenyésztési s állattartási szakközlöny.

Felelős szerkesztő és tulajdonos: **Nádaskay Béla**, tr; társszerkesztő: **Varga Ferencz**, tr.

Tartalom: A közigazgatási hatóságoknál alkalmazandó állatorvosok fisikusi vizsgálat módozataira vonatkozó szabályzatok. Dr. Eisenmeyertől. — Ál száj- és körömfájás. Szuppiny m. á. o.-tól. — Közlemény a m. k. állatorvosi tanintézet belkórodájából. Schwenszky trsegédétől. — Némely megjegyzés az állatorvosi fisikusi vizsgálat szabályzatát illetőleg. Dr. Nádaskay. — Kisebb közlemények. — Külömfélék

A közigazgatási hatóságoknál alkalmazandó állatorvosok fisikusi vizsgálat módozataira vonatkozó szabályzatok

1. Közigazgatási főállatorvosi állomásra csak az tartat igényt, ki az államszolgálati a feljogosító fisicusi vizsgát jó sikerrel letette, és erről bizonyítványt mutathat fel, mi célból:

2. Budapesten és Kolozsvárt vizsgáló bizottságok alakítatnak, mely bizottságok tagjai a belügy és kereskedelmi ministeriumok által egyetértőleg minden évben külön kineveztetnek, ezek rendesen Budapesten az országos állatorvos mint elnök és két gyakorló állatorvos, Kolozsvárt az egyetem állatjárványtan tanára mint elnök és hasonlólag két gyakorló állatorvos.

3. A vizsgák minden évben tavasz- és őszkor történnek.

4. Azon állatorvosok, kik ezen vizsgát letenni kívánják, felszerelt folyamodványait a belügyministeriumhoz terjesztik be.

Ezen ministerium megítéli, valjon a folyamodó vizsga alá bocsátható-e és kijelöli az időt, mikor vizsgáját leteheti.

5. A minősítés, melyet a vizsgát tevő nyer, kitünően alkalmas, alkalmas és nem alkalmas.

6. A két első minősítésre a vizsgált a vizsgáló bizottság által a belügyministerium megbizásából bizonyítvánnyal láttatik el, melynek alapján közigazgatási főállatorvosi állomás elnyerhetésére feljogosítatik.

Az utolsó minősítvény alapján pályázó elutasítatik, és újabb vizsgára csak fél év elteltével bocsátható; ha ez esetben sem felelne meg, további vizsgálatra nem bocsátható.

A fisicusi állatorvosi vizsga letételére megkívánatik:

*)Megjegyzéseinket rövid cikkbe foglalva más helyen közöljük. Dr. N.

a) hogy pályázó valamely állatorvosi gyakorlatra belföldön feljogosító állatorvosi diplomával ellátva legyen;

b) hogy legalább egy évig az állatorvosi tanintézetben mint tansegéd vagy ösztöndijas alkalmazva volt, vagy hogy mint gyakorló állatorvos két éven át működött, vagy egy évig valamely állami ménes vagy vesztegintézetben, a sorhad vagy honvédségnél mint állatorvos szolgált.

Az állatorvosi gyakorlatnak kimutatása, törvényhatósági joggal felruházott városokban az illető városi, a megyékben a megyei főállatorvos által kiállított bizonyítvány által igazoltatik.

A vizsgálat tárgyai:

1-ör a gazdasági házi állatok tenyész- és egészségi ápolástana, hozzá tartozó törvényismével;

2-or Törvényszéki állatgyógyászat;

3-or Állatjárványtan és állatorvosi rendészet.

Ezen tárgyakról a vizsga írásbeli, szóbeli és gyakorlati részre oszlik.

A két utóbbinál bármely szaktárs jelen lehet.

Az írásbeli vizsga, mely 12 órai időközben zárt helyiségben és egy a belügyministerium által kiküldött felügyelete alatt történik, áll lehetőleg az állatorvosi gyakorlatból merített, a gazdasági hasznos házi állatok egészségtanára, rendőri vagy törvényszéki esetére vonatkozó tárgyból.

A kérdés a kereskedelmi ministerium állategészségügyi osztály főnöke által a vizsgáló bizottság részéről összeállított számos kérdés közül választatik ki, és elzárt borítékban a pályázónak kiadatik.

A vizsgálat gyakorlati része:

a) egy állatkórodában vagy bonczteremben vitetik végbe, ennél a pályázó élő állaton valamely rendőri, vagy törvényszéki esetre vonatkozó betegséget vizsgálat alá vesz, arról szóbelileg jelentést tesz és az erre vonatkozó véleményét sajátkezűleg leírja;

b) a szabályszerű bonczolást valamely állathullán végrehajtja, a bonczjegyzőkönyvet az ennek vezetésével

megbizottnak tollba mondja és a bonczolás tényálladéára fektetett véleményét sajátkezüleg mellékeli.

A vizsgálat tárgyát képező élő állatot vagy hullát a vizsgáló bizottság elnöke jelöli ki.

A vizsgálat szóbeli része, melynél a kérdés tevése mindkét vizsgáló állatorvost illeti, valamennyi vizsgálati tárgyra kiterjed, melynél a pályázótól az állatgyógyászat rendőri törvények és rendeletek tüzetes ösmerete követeleendő.

A vizsga szóbeli és gyakorlati részénél valamennyi vizsgáló tagnak jelen kell lenni.

A pályázónak írásbeli munkálatairól a két vizsgáló tag írásbeli indokolt jelentést tesz.

A megejtett vizsgáról jegyzőkönyv vétetik fel, melyben a vizsga egyes részeiről, a pályázónak adott kérdések, a szóbeli és gyakorlati vizsgák eredménye, az írásbeli vizsga felett adott véleményes jelentés és a bizottság által mind a három vizsgálat minőségéről adott végszavazás foglaltatik.

Az így szerkesztett bizottsági jegyzőkönyv a kereskedelmi ministeriumhoz fölterjesztetik.

A vizsgálatért pályázó 15 fnt díjat fizet, mely összeg a három tag között egyenlő arányban megosztatik.

A szóbeli vizsga tételeit képezhetik :

- a) Állat- és hússzemle és marhavásári rendőrség ;
- b) rüh, — valamennyi házi állatoknál;
- c) borsókakór ;
- d) trichinosis;
- e) tehénhimlő;
- f) állatjárványok általában:
- g) marhavész;
- h) juh-himlő;
- i) száj- és lábfájás :
- k) vértályog;
- l) tüdővész;
- m) takony- és féregkór;
- n) tenyészbénaság;
- o) veszettség;
- p) gypmesteri szabályok.

Ad a). — Az állat- és hússzemlére vonatkozólag, különösen az élő állatnak és a húsnak mikénti vizsgálata, valamint az élvezhető és nem élvezhető húsnak ösmertető jelei, azon kórok, melyek a húsnak vagy bizonyos szerveknek élvezhetőségét eltiltják és az erre vonatkozó állatrendőri szabályok képezik a vizsgálat tárgyát.

Ad f). — Az általános állatjárványok vizsgálásánál különösen az óvintézkedések megkülönböztetése, értelmezése, kiváló tekintettel a vesztegintézetek czélja és berendezése, az irtó módozatok lényege és különbözősége, valamint a fertőtlenítő szerek és eljárások alkalmazása kiválólag tekintetbe veendő.

Ad b, c, d, e, g, — o). Az állatkórokról vizsga kiterjed a kórtanra, jóslatra, a kórszármazás és towaterjedés módjára, a behurczolásnak megakadályozására, illető-

leg a towaterjedés megakadályozására irányozott rendőri intézmények, — marha cataster, — stb. ösmeretére.

Ad p). — A gypmesterség vizsgálása kiterjed a gypmesternek kötelmeire és berendezésére állatrendőri szempontból.

Dr. Eisenmayer.*)

Á száj- és körömfájás.

A „Der Thierfreund” 3-dik száma után közli Szuppiny.

Dr. Brümmer, 1877. augusztus közepén, egy falka fejős tehenet látott, mely herével és olasz perjével bevett repczetarlón legelt. A repcze 17 nappal előbb lett learatva. A 25 tehén közül 16-on, a járványos száj- és körömfájás legfelölőbb jeleit lehetett látni. A szájüreg nyálkahártyája, nevezetesen a nyelven nagyon piros és fellazult volt, s az orrüreg nyálkahártyája gyöngé hurutot árult el. Az orrnyílások szélei részint beszáradt, részint friss nyálkával voltak beszennyezve. A szemkötőhártyája lobos volt. Közelebbi megvizsgálásnál, több tehén tögyén könnyű kiütést lehetett észrevenni, mely a csecsbimbókon legszembeötölőbb volt. A körömfájás néhány tehenél oly hevesen lépett fel, hogy csak nehezen keltek föl s feszesen és sántítva jártak.

Brümmernek föltűnt, hogy a járványos száj- és körömfájást jellegző, világos, sárgás folyadékkal telt hólyagocskákat, a baj egy időszakában sem lehetett látni. Ez, valamint ama körülmény, hogy az egész környéken a járványos száj- és körömfájás nem uralkodott s kereskedők sem látogatták a falkát, elég ok volt arra, hogy Brümmer a betegséget ne tekintse a járványos száj- és körömfájásnak.

A repczeföld növényzete épen nem volt gyanus. Az említett füvek között, említésre méltó mennyiségben csak tyúkhurt és közönséges úszögört lehetett látni. Itt-ott a különféle szirontákfélék néhány példánya tűnt föl.

Rozsdalepte füveket nem lehetett találni. Brümmer ezután a csürben levő repczére fordítá figyelmét és azt, nem csekély meglepetésére oly nagy mértékben találta rozsdásnak, hogy hasonlót még soha se látott. A szárok, ágak, mellékágak, levelek, hüvelyek — mind be voltak lepve gombákkal. Az élődő, Polydesmus exitiosus-nak bizonyult, mely a repczében rendkívül nagy kárt okozhat. A repczetarló megvizsgálásánál kitűnt, hogy a fű, nevezetesen a veres lóhere finomszűrű levelei, e gombának számtalan sporájával vannak behintve, s hogy sok beteg repczelevél hever szétszórva a földön.

Miután a tulajdonos elmondta, hogy négy lova, melyet repcze nyomtatáshoz használt, kisebb-nagyobb mértékben szájlobban szenvedett és ezért csak lágy eledelt, korpát és fiatal herét evett és Brümmernek eszébe jutott, hogy Zürn tnr tanulságos és érdekes művében (Ueber die

*) A mult számunkban adott törvényjavaslat közlése bevezetését képező levél alatt a t. Dr. ur neve mint szerző, elnézésből kimaradt.

thierischen und pflanzlichen Schmarotzer sat.) azt olvasta, hogy a füvek rozsdá-gombái körülmények között olyan bajokat okoznak, melyek a járványos száj- és körömfájáshoz hasonlítanak, úgy mi sem volt természetesebb, mint az, hogy a baj okát a Polydesmus extiosus-ban keresse, kivált miután a kórt nem sikerült más marhákra átültetni.

A valódi járványos száj- és körömfájásról, mely oly könnyen átragad, tehát nem lehetett szó. A nyelv, orr és szemek váladékának microscopicus megvizsgálása még valószínűbbé tette, hogy a baj oka az említett gomba. A lobos nyálkahártyákon számtalan spora volt található, melyek legnagyobb része csirázásnak indult.

Brümmer nézetének helyességét, még a következő kísérletek is támogatják:

1. Két 3/4 éves borju szintén megbetegedett, miután a repcetarlóra lett hajtva.

2. Egy szopós borjunál a száj- és orrüreg nyálkahártyájának, valamint a szemek lobja állott be, miután az istálló, melyben el volt helyezve, a rozsdalepte repceszalmával lett almozva. Körmei egészségesek maradtak.

3. Három (3 hónapos) herélt malacznál étvágytalanság és nyelvlob állott be, mintán 6—10 napon át, repceszalmát adtak alájuk. A csülkök egészségesek maradtak.

A baj gyógyítása igen egyszerű volt. A tehének a repcetarlóról jó legelőre hajtattak, mely legalább 50 év óta, csakis legelőnek volt használva, s itt a baj minden további beavatkozás nélkül csakhamar elmúlt, az étvágy helyreállt s a tejelválasztás ismét a rendes mennyiségre emelkedett. Néhány tehénél, a körömök közt kifejlődött fekélyeket, 20%-os corbolsavoldattal kellett ismételve kimosni. Elővigyázatból pedig valamennyi tehénnek orr- és szájüregét mosták ki gyenge carbolsavoldattal.

Szeptember végén, — e hó elején igen nagy esők jártak, — a szarvasmarha minden észrevehető kár nélkül járhatott a repceföldön. Brümmer azt hiszi, hogy időközben a gombasporák, az eső által a növényekről valószínűleg lemosattak s a repczetővek lágyak és porhanyók lettek.

Észleléseinek nyomán, Brümmer a következő tételt hiszi felállíthatóknak:

1 A Polydesmus exitiosus sporái, a külső levegővel érintkezésben álló nyálkahártyákban, olyan föltételekre találunk, melyek között csirázhatnak és csiratömlöket, illetőleg myceliumot bocsáthatnak az alattok fekvő szövetbe, miáltal lobot idéznek elő.

2. A körömhártyát a sporák nem támadhatják meg közvetlenül, hanem itt szükséges, hogy sértések által számukra előbb alkalmas alap képződjék. A sporák itt csak másodlagosan hatnak, a mennyiben a sebeket roszabbítják. Ez részben a szájüreg nyálkahártyájára nézve is áll. Sebes körmököt, nyelvet és sebes orrszéleket mindig lehet látni, ha a szarvasmarha több ideig repcetarlón jár.

3. Valószínű, hogy a sporák finombőrű tőgyek hám-

rétege alá képesek behatolni. Azonban azt is meg kell gondolni, hogy a tőgy, nevezetesen a csecsbimbók durva fejes és éles repczetővek által nem ritkán megsértetnek, miáltal a sporák bujalkodására alkalmas alap képződik.

4. Ezért a házi állatokat friss repcetarlón még akkor sem tanácsos legeltetni, ha a repcze egészséges volt, mert az éles repczetővek már maguk is jelentékenyen sérthetik a szájüreget és a körmököt. Repcetarlóra az állatok csak akkor hajtassanak, ha az időjárás behatása folytán, a sporák az állatokra nézve már ártalmatlanokká és az éles és kemény tövek pedig porhanyókká lettek.

Közlemény a m. k. állatorvosi tanintézet belkórodájából.

Folyó évi április hó 10-ikén egy soroksári lakos egy 7 éves jól táplált kocsilovat vezetett intézetünkbe azon panaszszal, hogy állatja vagy két óra óta igen nyugtalan és a koci előtt fekszik s hánykolódik.

A tulajdonoshoz intézett kérdéseimre a következő választ nyertem, és pedig: hogy ő az állatot korpa- és szecskaival keverve etette, s etetés után azonnal befogva, Pestre hajtott; utközben eső kezdett esni, mihez még a pesti vámnál a sok összegyűlt vidéki koci miatt két egész óra hosszaiig kellett várnia; mely idő alatt lova meg is betegedett.

A fent mondott állatot szemlélvén, arról győződtem meg, hogy az csakugyan rendkívüli nyugtalanságot tüntet fel; melyet gyakori visszatekintése, a mellső végtagokkal kaparása, a hátsókkal pedig a hasa felé kapkodása, ide s tova tipegése, többszöri lefekvése, hánykolódása és hirtelen felugrása árult el. Az állat egész teste megizzadt, mely izadtság egyes helyeken hideg, más helyen pedig meleg volt, a szájnyálkahártya száraz, valamivel melegebb s tapadós nyálkal födött; étvágya tökéletesen hiányzott, a bélsár kiürítése meg volt akadályozva; a húgyletétel szabadon történt, a has nagyon felpuffadt, az ütélrökés 48, légzés 24—26 egy perczen, hőfoka 38.4 C.

A tulajdonostól nyert Anamnesis és a fent elősorolt kórtünetekből ítélve, nagyfoku kólikára tettük a kórismét.

Ezen szempontból kiindulva czélszerűnek véltük keveserűsőbb 1 mint hashajtót, kénmájából mint léghajtót s kikiricsfestvényből mint a rostoshártyákra és húgyszervekre ható szereket együttesen belsőleg alkalmazni; a végbélbe szappanyos-sós allöveteket, a külbőrre pedig csipős bedörzsölést, lecsutakolást és meleg betakarást használtunk; mindezen gyógykezelésnek fél napi használása után a beteg nem mutatott semmi javulást, sőt inkább roszabbulást, minek folytán a nagyfoku hasfájdalom csillapítására a hasfal bőre alá Morphiumból injectiót, — belsőleg pedig mint léghajtót Szalmiaszeszből minden 1/2 órában 2 grm pr. dosi alkalmaztunk; az egész test lecsutakolását, s meleg betakarását, valamint az allövetek használatát tovább folytattuk.

Minden iparkodásunk daczára a beteg nem javult, sőt állapota még mindig rosszabbodott, amennyiben az idáig elősorolt tünetekhez még szédülések is állottak be, miáltal az állat egyszer a jobb, máskor a bal oldalára, egy harmadszor előre a fejre hirtelen lerogyott; a szájnyálkahártya ólomszínűre változott át és nagymennyiségű habos nyálkával bevont; az állat szájával mintegy levegő után kapkodott, mintha az megfullástól tartana; itt tehát további gyógykezelésről szó sem lehetett; minélfogva az állat egészen magára hagyatott, azon hiszemben, hogy ezen halálos küzdelmek közt kimúlik; fél óra letelte után pedig a szóban lévő betegnél valóságos hányás állott be mely alkalommal orrán és száján a megevett szecska és korpa jött ki. Ezen tünet alapján — mint tapasztalásból lónál már régóta ösmeretes — a halálnak okvetlen bekövetkezését jósltuk. De ime a természet szinte csodát művelt: amennyiben az állat a megtörtént hányás után, egy ideig nyugodtan feküdt, a testén az izzadság megszáradt, a külbőr hőfoka egyenletessé vált; azután felkelvén, körülbelül egy óra hosszáig kábult arczkifejezéssel állott, mire nagyobb mennyiségű bélsárkiürítés következett be, az érlökés 56-ra, a légzése 20-ra ment egy perczen, a végbélben megmért hőfoka pedig 38.9 C. volt. Az állat kábultsága miatt, csak további felügyelet alatt hagyatott, mintegy 7—8 órán át. Ezen idő múltával az állat kezdett szénát enni; az érlökése 40—44, légzése 14—16 közt változott egy perczen, hőfoka pedig 37.2 C. volt.

Másnap reggel abrakoláskor zab után, melyből fél adagot jóízűen elis fogyasztott, nyerített az állat s harmadnap délelőtt a tulajdonos kérésére kórodánkból mint egészséges kiadatott.

Ezen kólika esetén a legérdekesebb az, hogy a nevezett ló előrement nagy foku szédülések s többszörös összerogyás után egyszerre a gyomorbennékét kihányta: ezen jelenség a kólikában szenvedő lovaknál *Dr. Zlamál*, *Dr. Röhl* és *Dr. Bollinger* az állat-belgyógyászatban legtekintélyesebb szerzők állítása szerint, csakis rövid idővel a halál előtt szokott előfordulni. — Ez esetben az állat hányás után nem hullott el, hanem mint fentebb említők, minden gyógykezelés nélkül egészségét ismét rövid idő alatt visszanyerte.

Mi a hányás előidéző okait illeti, az nézetem szerint csakis a gyomornak túlságos felfúvódása folytán következhetett be; amennyiben ezen lónál a gyomornak falai, a benne visszamaradt emésztetlen s erjedésbe átment tápanyagok, s a belőle fejlődő nagy mennyiségű gázok által olyannyira kitágultak, hogy az ideg-ágaknak eltompulása következtében meglazultak, sőt rövid időre megbénultak, — tehát gyomorhűdés állott volt be; mivel pedig a belek szintén visszamaradt tápanyaggal és gázokkal telve voltak, ennélfogva a gyomor bénulásakor beállott kiürítése a bennéknak nem a beleken, hanem csakis a bárzsongon át, a száj- és orrüregen keresztül történhetett; mihez még gyakori szédülés által beállott hirtelen lerogyás is mechanice hozzájárulhatott.

A szóban lévő betegnél észlelt nagy foku szédülések és hirtelen lerogyások, csakis a gyomor és belek véredényeinek összeszűkülése, valamint a környi részek kisebb-nagyobb véredényeire a túlságos felfúvódás folytán gyakorolt nyomása által létrejött vérkeringési akadályban találják magyarázatukat.

A gyógyszerekre, melyeket a fent leirt betegnél alkalmaztunk — visszatérve, még azon megjegyzésemnek ókajtok kifejezést adni: miszerint a hányás elősegítésére igen valószínű, hogy a belsőleg alkalmazott szalamiaszesz is járult hozzá: a mennyiben a szalamiaszesz mint alj, a gyomorban talált savakkal vegyileg összekötődik, mely vegyi folyam alatt, a gyomorból különféle gázok kénytelenek eltávolodni; mely gázok maguknak utat nyitva feszülésük által, ez alkalommal a többi gyomorbennék is kiürülhetett. Intézetünkben, valamint künn a gyakorlatban sokszor győződtem meg arról, hogy ily betegségi esetben lónál, de különösen a szarvasmarhánál, a szalamiaszesznek belsőleg alkalmazása után, a gyomor és belekben lévő gázok rövid idő múlva feltűnően távolodtak el, és pedig a lónál rendszeren a végbélen át — csak egy kólika betegem volt még a fent említettem kívül, melynél szintén belsőleg szalamiaszeszt alkalmazván, hányás állott be és mely szintén meggyógyult; — ellenben a szarvasmarhánál a gázoknak legnagyobb része a bárzsongon át, de a végbélen keresztül is szokott eltávolodni; ezen ellentét a szóban lévő kórnak fészkeben találja természetes magyarázatát; a mennyiben tudjuk, hogy a lónál a gázok legnagyobb része többnyire a belekben létezik, holott a szarvasmarhánál majdnem kivétel nélkül a bendőben szoktak összegyűlni.

Magától értetődik, hogy a szalamiaszesznek belső alkalmazása mellett a gyomor vagy belekben lévő s erjedésbe átment anyagok eltávolítására, közép sóféléket vagy egyéb hashajtó szereket szükséges még beadni.

Függelékül czélszerűnek vélem még a beteg házi állatokon a test hőfokának újabb időben divattá vált méréséről, észrevételeimet ez alkalommal t. olvasóinkkal közölni.

A mult évi márczius hó 1-én a „Veter.” 5. sz. 36. old. leiratott egészséges házi állataink rendes hőfokának megmérési módja; megjegyeztetvén egyuttal, a különféle befolyások melyek képesek a testi hőfokot felemelni vagy lejjebb szállítani; így p. o. felsoroltattott:

- az életkor befolyása
- az ivar „
- a napszak „
- az evés „
- az ivás,,
- a légköri hőmérsék befolyása
- a mozgás „
- a nyírás „
- a vérbocsátás „
- a test tápláltsága „

Mindezen befolyásokon kívül az intézeti belkórodán

lovaknál tett gyakrabbi hőmérési kísérletek alapján azon meggyőződésre jutottunk, miszerint lovaknál a testi hőfokmérése előtt még a bélsár kiürítési idejét is tekintetbe kell vennünk.

Ezen állításomnak igazolására egy egyszerű próbát ajánlhatok minden érdekelt félnek a hőmérővel lónál megtenni, és pedig: először mérje meg akár egészséges akár beteg lónál a hőfokot a bélsárkiürítés előtt, azután mérje ismét a bélsárkiürítés után azonnal; akkor mindenki meg fog győződni arról, hogy az utóbbi méréskor 1,5—2° C.-al, sőt ha szecsát evett a ló, akkor még 2,5°-al C. több meleget mutat az előbbi mérésnél.

Hogy minek tulajdoníthatjuk ezen gyors hőfok emelkedést és leszállást, azt úgy hiszem alig szükséges magyaráznom; mert magától értetik, hogy a végbél az excrementumok kiürítésekor — kivált ha az sok szecsával vagy más olynemű anyagokkal van keverve — meglehetősen mérvben izgattatik.

Hogy házi állatainknál a hőfok mérése alkalmával — mely a kórisme megállapítására igen szükséges és fontos — ilyen eltérések által, a t. pályatársak tévutra ne vezetessenek, hasznosnak tartottam az erre vonatkozó vizsgálati elővigyázatot figyelembe vétel végett közzé tenni.

Schwenszky.

Némely megjegyzés az állatorvosi fizikusi vizsgálat szabályzatát illetőleg.

Ámbárhogy már a törvényjavaslat (1. a megelőző számot) közlésének alkalmával az egyes cikkeknel azonnal saját szerény megjegyzéseimnek megtételére is alkalmat vettem magamnak, — mégis, mielőtt a fenti címhez szándékoltam észrevételeket feljegyezném, — őszinte köszönetet óhajtok mondani az igen tisztelt kartárs urnak már csak ama megörvendeztetésért is, melyet okozott egyrészt az, hogy őt ama javaslatnak közrebocsátásával azok soraiba lépni látjuk, kik az állatorvosok ügyéért fáradozni nem vonakodnak, — köszönetet mondani másrészt azért, hogy alkalmat nyújtott oly fontos tárgyban a szakvélemények nyilvánítására. Ezen köszönetet azon meggyőződéssel mondom, hogy abban vélem a szaktársak mindnyájan egyetértenek.

A főállatorvosok részére előírandó fizikusi vizsgálatot illetőleg mindenek előtt azon általános megjegyzést vagyok kénytelen tenni, mely szerint a javaslatba hozott szabályzatok alkalmazhatására vagy még egy átmeneti szabályzatot kellene alkotni, vagy pedig a szóban levő szabályzatot válik szükségessé talán oly irányba módosítani, mint azt alább javaslandó vagyok.

Azt, hogy két vizsgáló bizottság alakíttassék, t. i. egy Budapesten, egy pedig Kolozsvártt, helyeselni kell, mert az által csak könnyebbítetik ama vizsgálatok által elérendő minősítvényhez hozzájutni. Nem értjük azonban azt, mi ugyancsak a 2. pontban mondva van, hogy t. i. ama bizottság tagjai minden évben külön kinevezendők;

s elnökkül mégis határozottan Budapesten az országos állatorvos, Kolozsvártt az egyetemen az állatjárványtan tanára van kijelölve; ezeken kívül két tag bármely gyakorló állatorvos lenne.

Már most, eltekintve attól, hogy egy idő óta u. n. országos állatorvosunk nincs, s hogy ilyenek mielőbbi kinevezéséről a törvényjavaslatban szó sem tétetik, — kérjük mért épen Budapesten az orsz. állatorvos legyen elnöke egy oly lényeges vizsgáló bizottságnak, holott ezen feladatra Kolozsvárra vonatkozólag az egyetemi tanári kar egy tagja volna hivatva? Tekintettel pedig a vizsgálat tárgyaira határozott véleményünk az, hogy valamint Kolozsvártt oly egyén kezébe tétetnék ama hivatal, ki hivatása s állásánál fogva folyton a tudományok színvonalán haladni kénytelen: úgy tétessék az Budapesten is ugyancsak az állatorvosi tanintézetben a járványtan s rendészet tanárának, nem pedig oly egyénnek kezébe, ki *hivatalánál* fogva, *valamennyi*, a vizsgálat keretébe foglalt tárgyban a tudomány haladásával lépést tartani alig lesz képes, s a ki vajmi gyakran — épen hivatalos teendői által elfoglalva — nem fog megjelenhetni az illető vizsgálatra. S ha a vizsgálat gyakorlati részének a) pontját vesszük tekintetbe, ez magában is elkerülhetlenné teszi azt, hogy — véleményem szerint — épen az említettem tanár legyen a vizsgáló bizottságnak elnöke, mert ez mint ilyen foglalokzik és ösmeri legalább az állatorvosi tanintézetben épen létező betegeket s illetőleg hullát; más nyilvános állatkóroda pedig tudtunkkal nincs is; s ha volna is, és ha a magán kórodákat (pl. a közúti vaspálya társaságét) lehetne is igénybe venni e célra, a mi ugyan vajmi alkalmatlan lenne úgy a vizsgálók, mint a vizsgálandóra is, — követelhető-e az orsz. állatorvostól, mint a bizottság elnökétől, hogy beteget vagy hullát jelöljön ki, hogy a kapott feleletet érdemlegesen megtudja bírálni, ha talán esetleg ideje sem volt önmagának is arról tájékozást szerezni? Mindezen viszonyok az említettük tanárnál elesnének.

A vizsgáló bizottság másik két tagjára vonatkozólag arra nem volna kifogásunk, hogy az két gyakorló állatorvos legyen.

A 2. ponthoz kiegészítésül tán nem volna felesleges oda iktatni: „A vizsgáló bizottság felruházatik a joggal az illető minősítés megjelelésével ellátott bizonyítványokat kiállítani.

Eme bizonyítványokat meghatározott minta szerint nyomtatni leendne szükséges, melyeket csak ki kellene tölteni.

A vizsgálathoz bocsátásért való folyamodásoknak a belügyministeriumhoz leendő benyújtására vonatkozólag, tán czélszerűbb lenne ezt azon osztályhoz utasítani, mely a kérdések meghatározását is teljesíti.

A 6. pontot, fenebbi megjegyzés alapján, így kellene módosítani: „ . . . a ministerium által adott jogánál fogva” stb.

Arra, hogy valaki a fizikusi vizsgálat letehetéséért folyamodhassék, részünkről tökéletesen czéltalan feltétel-

nek tekintjük azt, mely szerint az illető folyamodó: legalább egy évig az állatorvosi tanintézetben mint tanársegéd vagy (plane) ösztöndíjas alkalmazva volt legyen; mert amaz állomások csak egy bizonyos irányban nyújtanak bővebb kiképezhetésre alkalmat, a tanszék szerint, melyhez csatolvák; s a melyek annyira elfoglalják az illetőt, hogy alig marad egyéb iránybeli foglalkozásra ideje; ösztöndíjasról még inkább áll ez. Hanem e feltételt oda módosítanók, hogy: legalább két évet és pedig egyiket valamely elméleti, a másikat pedig mulhatlanul valamely gyakorlati tanszék mellett lett legyen alkalmazva; hasonlóképen az ösztöndíjasokat illetőleg.

A vizsgálat írásbeli részéről szólva, azon kérdést kockáztatjuk, miért tűzze ki az állategészségügyi osztály főnöke a kiadandó thesist? mért nem azon hivatalnok, ki — mint főnebb mondva van — a belügyministerium megbízottjaként volna jelen az írásbeli vizsgálatnál? s megfordítva, mért nem az állategészségügyi osztályból küldetnék megbízottul egy hivatalnok. Véleményem szerint sokkal egyszerűbb volna, ha a vizsgáló bizottság fogalmazná a kérdéseket, melyek közül a vizsgálandó egy tételt a ministeriumi megbízott jelenlétében kihúván, azonnal annak kidolgozásához foghatna.

Továbbá, ha már a vizsgálat eredményéről szóló jegyzőkönyv is a keresk. ministeriumhoz terjesztendő fel, mért nem öszpontosítatnék minden a físicusi vizsgálat körüli teendő ezen ministerium illető osztályán?

Még arra, hogy a szóbeli vizsgálatnál a kérdések feltevése a két gyakorló állatorvost illeti, azon megjegyzést kell kockáztatnom, mely szerint igen kívánatos, hogy a vizsgáló egyének legalább is azon állásban, hivatalban legyenek, melyre a pályázó a képesítést elnyerni óhajtja; mert nézetünk szerint csak akkor fogják az alkalmas kérdéseket tehetni s a nyert feleletekből az illető képzettségét helyesen megítélhetni.

Ezek volnának főbb vonásokban, melyeket megjegyezni kívántam, s támaszkodva beküldő kartárs urnak felszólítására, a fenebbiekkel az idevágó eszmék kicserélését megindítam s soraimat azon óhajjal végzem, vajha karállásunkat illető, még eddig csak jámbor óhajtások — valósúlása elvégre bekövetkeznek!

Dr. Nádaskay.

Kisebb közlemények.

A Bórsav, annak élettani hatása és gyógytani alkalmazása.

Semmer E. közleménye alapján.

A fentnevezett tanár azon kísérletek eredményét közli röviden, melyeket *Neumann J. Mag.* a dorpatói állatorvosi intézetben véghez vitt a Bórsavval, s így szól:

„Ámbár a fertőzés ellenes szerek száma elég nagy s az még folyton növekszik, — a legtöbbje mégis a következményeknek nem egészen felel meg.

„A leggyakrabban alkalmazott fertőzés ellenes szerek: a Chlor és összeköttetései, a Jod, Brom, az ásvány-

savak és alkaliák és számos sóik, mint a Kali hypermanicum, a kénsavas sók; továbbá a a Sublimatum, a a mireny, a Carbolsav, a Salicylsav, Thymol, Benzoesav, Fahéjsav, Tannin, Chinin, az Eucalypsol, az Alkohol, Aether, Chloroform, Chloralhydrat, könnyűfőléleg, a meleg, hideg stb. — Ezeknek legtöbbje azonban nagy adagokban és töményen alkalmazva igen zavaró mellékhatással bír.

Ujabb időben legelőször néhány svéd szerző, mint *Nyström, Gahn, Sundevall* utalt a Bórsavnak antiseptikus hatására.

Buchholz kísérletei szerint 0.75 arányos Bórsavoldat a bakteriumok fejlődését gátolja.

Lister a Bórsavat mint fertőzés ellenes sebkötőszert sikerrel használta, s azt lobosodás, Eczema s viszketeg ellen alkalmazta.

Cane friss sebeket és idült czombfekélyeket Bórsavoldattal sikeresen gyógykezelt s elismeri, hogy az élődiékozte bőrbajok ellen hasznos.

Wertheimer a Bórsavat garatbeli diphteria ellen, *Mayer, Renk* és *Seiz* bujakóros bántalmak, takár és sebek ellen ajánlja. — *Cyon* egy Bórsavas sót (Sel de conserve) ragályos betegségek ellen óvszerül ajánl.

A nevezett szerzők legtöbbje a Bórsavat csak fertőzés ellenes hatására vizsgálta, élettani hatását illető közelebbi adatok azonban még hiányoznak. Ez indított a következő kísérletekre.

A kísérletek első sora kutyákon tétetett. Ezek közül a legérdekesebbeket adjuk.

Egy 14 és fél klo súlyú kutyának belsőleg adott 0.18—0.24 grm Bórsav látható hatást nem hozott elő. Húsban adott 4 grmnyi Bórsav a hőmérséketet 2 óra alatt 38.7-ről 38.4°-ra ejtette le. 8 grm után 38.6-ről 38.4°-ra s 12 grm után 38.7°-ról 37.7°-ra süllyedt a hő s egy óra alatt hányás állott be.—Ugyanazon kutyánál 12 grmnyi adag a végbélen át adva hatálytalan maradt.

15 grmnyi adag a szájon át adva a hőmérsék süllyedését 38.8°-ról 37.2°-ra okozta s 7 perc múlva hányás következett be.

Bőr alá fecskendezve 2 grm 2%-os oldatban a hőmérséketet 0.2-tel csökkenté, 2.24 grm pedig szintén 2% oldatban 5 tized fokkal süllyeszté.

4 grmnyi adag 3%-os oldatban bőr alá fecskendezve hányást idézett elő, s a hőmérsék 0.6-el esett (38.6-ről 37%-re).

A Bórsavnak 15 grmnyi mennyisége 2%-os oldatban a V. jugularisba bevive hányást okozott, s a hőmérsék 38.6-ről 36.7°-ra csökkent.

A következő napon kiirtott ezen állatnál a bélhuzami nyákhártya veressége, duzzadtsága és fellazulása, a bolyhok vérbősége, finom szemcsés beszüremkedettsége s felhámjuk részben levált volta, — de egyéb változás nem találtatott.

Egy 9 klo súlyú ebnek 4 grmnyi Bórsav 2%-os oldatban a hasürbe lett befecskendezve; mire két óra múlva

a hő 39¹-ről 37°-ra apadt és hányás állott be. — Ugyan ezen kutyának (3-ad napon) 5·5 grmnyi 5%-os oldatban a mellkasába lett befecskendezve. A hőmérsék elejénte másfél óra alatt 39·6-ről 37·7°-ra apadt; de aztán lassan 40·1°-ra emelkedett; azonban következő napon ismét rendes vala.

8 grmnyi Bórsav 4%-os oldata a hasürbe fecskendve hányást és hasmenést idézett elő; a hőmérsék 40·1°-ra emelkedett, következő napon ugyanazon kutyának még 6 grmnyi vitetett hasürébe, mire a hányás és hasmenés súlyosbodott, a hőmérsék 36·8-re süllyedt s az állat elhullott. — Bonczolásánál a hasürben véres izzadmány, a hashártya, a bélfodor, a csaplesz, a belek és a hugyhólyag erősen véresek, lobosodottak ; a bélnyákhártya lazult duzzadt.

Egy 72 klo súlyú kutyának, — melynél előző napon 2—2 grm beadására hányás állott volt be, — 12 grm 2%-os oldatban a hasürbe fecskendeztetvén, — annak hőmérséke 24 óra alatt 38·6-ről 31·3°-ra esett s az állat elhullott. — Hasürében semmi folyadék sem találtatott; a hashártya rendes, a bélnyákhártya veresedett, duzzadt ; az agy vérbő s az agy-gyomorcok savós folyadékkal telvék.

Ezen kísérletekből kitűnik, hogy mintegy 15 klo súlyú kutyáknak 5—6 grmnyi Bórsavat minden hátrány nélkül lehet adni, s e mellett a hőmérsék tetemesen apad. Nagyobb adagok hányást és hasmenést okoznak, szintén hőcsökkenés mellett. Szintegy lehet 4 grmnyi mennyiség 3%-os oldatban a has akár a mellürbe fecskendeni, anélkül, hogy ama szervek lobja ideztetnék elő. 5%-os oldat azonban hashártyalobot okoz. Nagy adagok (10 grm s több) az ideg- és izomrendszer megtámadása folytán (hűdés) halált okoznak.

További kísérletek tengeri nyúlakon tétettek :

Az első ilyen kísérleti állat, 600 grm súlyú, először 0·6 grm Bórsavat kapott beadva, mire hőmérséke egy óra alatt 39·8-ről 39·3°-ra apadt; következő napon 0·9 grmnyi adag folytán a hő 2 óra alatt 39·5-ről 37·4°-ra szállt le. 3 nap múlva ugyanazon állatnak 1·5 grmnyt adva be, hőmérséke 2 óra alatt 39·6-ről 37·5-re esett s aztán lassankint 40·3°-ra emelkedett volt; s az állat a következő éjjel elhullott. Bonczoltatván, a gyomor és bélnyákhártya erősen veres, duzzadt, lazult, lobos.

Egy másik tengeri nyúlnál, (887 grm súlyú) 0·3 grm Bórsav 2%-os oldata bőr ala fecskendve, fél óra alatt 13° hőcsökkenést, — a következő napon 0·4 gramnyinak hasonló oldata szintén subcutan, két óra alatt másfél foknyi hőcsökkenést okozott; ismét a következő napon fél grmnyi adag hasonló oldatára a hő másfél óra alatt 39·4°-ról 37·8°-ra esett.

Ugyanazon nyúlnak másnap 1·24 grmnyi Bórsav 4% oldata beadatván, 12°-nyi hőszüledés állott be. De 3 nap múlva 2·48 grmnyi adag beadására előbb a hő 2 óra alatt 39·6-ről 36·3-re esett, aztán 41·4°-ra felszállt s

az állat elhullott. A bonczolás gyomor- és béllobot mutatott.

Másik két nyúlnál a Bórsav 1 grmnyi mennyiségének 3 százalékos oldata a hasürbe, s 0·6 grm 2%-os oldata a mellürbe fecskendeztetett. Az elsőnél 7 óra alatt 3·5°-nyi hőcsökkenés, hasmenés, gyengeség, hűdési tünetek állottak be s a következő éjjel elhullott; a bonczolás semmi változást sem mutatott, a folyadék tökéletesen fel volt szívódva. A halál az idegrendszer útján állott be. A másodiknál 5 óra alatt ugyanoly hőcsökkenés és hasmenés állott be. Következő napon ezen állat egészen megmosott tömény Bórsavoldattal s a hőmérsék néhány tized fokkal apadt, de a bőr nem volt megtámadva.

Egy 880 grm súlyú nyúl 3 grmnyinak beadása után 2 óra alatt 2·5°-nyi hőcsökkenést (39·4—36·9°) s aztán hőemelkedést 42°-ra mutatva el is hullott. A bonczolás gyomor és béllobot tüntetett ki.

Kitűnik tehát, hogy kifejlődött tengeri nyúlaknak lehet 1 grmnyi Bórsavat hátrány nélkül beadni, s a mellett a hő néhány fokkal apad. Nagyobb adagok gyomor- s béllobot okoznak. A mell- és hasürbe fecskendezve 0·6 grm 2 százalékos oldata néhány foknyi hőcsökkenést okoz. De egy grmnyinak 3%-os oldata befecskendezve az állatot nagy hőcsökkenés közben megöli. *Dr. Nádaskay.*

(Folytatása következik)

K ü l ö n f é l é k .

Tarló sömör sz. marhánál. *Grosswendt* ker. á. o. egy jószágbérő nyolcz drb. tehenén észlelte a tarló sömört (Herpes tonsurans) a Trichophyton-gomba által okozott bőrküteget, mely ugy emberen, mint háziállatainkon is előfordul, s állatról-állatra valamint emberre is átültethető; a mi gyakran elő is fordul.

Jelenségei: kicsiny kerekded, szőrtelen vagy csak részben szőrös, élesen határolt, 5—40 mm. átméretű foltok képződnek. Ezen megtámadott helyeken szürkfehér, asbestszerű pikkelyek ülnek, idültebb eseteknél térszítás sárgabarna, börszerű kéreg ; a szőrök mintegy letörvék s mindig elég erős viszketés van jelen. Creosot tinkturával tett kétszeri bedörzsölés elegendő volt arra, hogy ez esetekben a küteg teljesen elnyomassék. —y.

(*Zündel: der Gesundh. d. Hausth.*)

Bélféreg kólika lónál. *Stang* közli, hogy egy roszerű táplált ló gyakran szenvedett kólikában; ürülékében csak ritkán volt bélféreg látható. Egy alkalommal Aloe-labdacsot Szarvas-szarvolajjal együttesen adott be a lónak, mire nagy mennyiségű orsóféreg gomolyokba keverődve távolodott el s az állat azontúl nem mutatott többé kólikatüneteket. —y

Értesítés a keleti marhavész állásáról s egyéb ragályos és járványos állati betegségekről, július hó 15-től bezárólag július hó 22-ig.

1. Magyarország.

2. Horvát-Szlavonország és a horvát-szlavon katonai határvidék területe vészmentes.

3. A fiumei tengerészeti hatóságnak távirati értesítése szerint Fiumében és vidékén az állategészségi állapot teljesen kielégítő.

A magyarországi hasznos háziállatok közt uralgó ragályos és járványos betegségek rovatos kimutatása:

Megye	Község	Az állatok faja és darabjainak száma	A kór megnevezése	Elhullott vagy gyógykezeltek
Arad	Szemplak	4 db ló	rühkór	csőrök elhullott
	M.-Pécska	4 „ sz. marha	lépfene	„
	Kis-Halmágy	2 „ „	„	„
	Uj-Fazekas V. Ó-Fazekas Vd 53	23 sertés	„	„
Árva	Tyapessó	17 „ ló	rühkór	gyógyk.
	Namesztó	16 „ „	„	„
Bács-Bodrog	Ó-Kanizsa	1 „ „	takonykór	kiirtott
	Hosszuhetény	80 „ sertés	lépfene	elhullott
Baranya	Baán	1 „ sz.marha	„	„
	Sumony	6 „ „	„	„
Békés	Orosháza	2 „ ló	takonykór	kiirtott
	B.-Csaba	1 „ „	„	„
Bihar	Bontó	1 „ sz. marha	lépfene	elhullott
	Bojt	14 „ „	„	„
Borsod	Palkonya	5 „ „	„	gyógyk.
	Brassó város	78 „ sertés	„	elhullott
Brassó	„	1 „ bivaly	„	„
	„	1 „ ló	takonykór	kiirtott
	Tatang	3 „ „	„	„
Fehér	Prázmár	2 „ „	„	„
	Kápolnásnyék	1 „ „	„	„
Hajdú	Debreczen	1 „ „	„	„
	H.-Böszörm.	1 „ „	lépfene	elhullott
Heves	Atkár	3 „ sz. marha	„	gyógyk.
	Szajla	1 „ sertés	„	elhullott
Hont	Szék	35 „ „	„	„
	Terpes	35 „ „	„	„
	Kemence	30 „ „	„	„
Hunyad	Drégely-Pal.	1 „ sz.marha	„	„
	Piski	21 „ sertés	„	„
Jász-N.-Kun Szolnok	Alpestes	26 „ „	„	gyógyk.
	„	6 „ „	„	elhullott
Kolozs	Jász-Mihályt	80 „ „	„	„
	Turkeve	2 „ sz.marha	„	„
Mosón	Kenderes	1 „ „	„	„
	Felső-Szová	1 „ ló	takonykór	kiirtott
Nagy-Küküllő	Szent-Miklós	1 „ sz.marha	lépfene	elhullott
	Nagy-Sink	71 „ juh	körömfájás	gyógyk.
Nyitra	Nethus	1 „ sz.marha	lépfene	elhullott
	Magaré	15 „ sertés	„	„
Pest - Pilis - Solt-Kis-Kun	„	7 bivaly	„	„
	Dubnitza	1 „ sz.marha	„	„
Pozsony	Budapest főv.	3 „ ló	takonykór	kiirtott
	„	1 „ sz.marha	tüdővész	„
Sopron	Malaczk	1 „ „	lépfene	elhullott
	Kislévárd	2 „ „	„	„
Szilágy	Farkashida	1 „ „	„	„
	Dretékó	3 „ „	Tüdővész	gyógyk.
Szörény	Szt.-Miklós	1 „ „	„	elhullott
	Malaczk	1 „ „	„	„
T.-Aranyos	„	2 „ „	„	gyógyk.
	Nádszeg	1 „ „	lépfene	elhullott
Ung	Kismárton	1 „ ló	takonykór	kiirtott
	Földsziget p.	1 „ sz. marha	lépfene	elhullott
Veszprém	Erked	1 „ bivaly	„	„
	Uj-Karánseb.	5 „ sz.marha	„	„
Zala	„Karánsebes	3 „ „	„	gyógyk.
	Harasztos	16 „ „	„	gyógyk.
Zala	Rutka-Helmec	1 „ ló	takonykór	„
	Jenke	1 „ sz.marha	lépfene	elhullott
Zala	Osi	1 „ ló	takonykór	kiirtott
	Kursanecz	3 „ sz.marha	lépfene	elhullott

Jegyzet. I. A ragályos és járványos állati betegségekre vonatkozólag az 1859. évi 32592. sz. belügyministeri szabályrendelet megfelelő §§-ai alkalmaztatnak.

II. A keleti marhavész kivételével azon ragályos és járványos betegségek, a melyek a mult heti kimutatásban benfoglaltattak és ezen értesítésben elő nem fordulnak, megszünteknek tekintendők.

4. Az osztrák tartományokban megszűnt a marhavész: Galicziában Tynice községben és a skalai vesztegintézetben; Dalmáciában pedig Postranje községben. Az osztrák tartományok területe tehát ez idő szerint teljesen vészmentes.

19127. sz. *A földmivéls-, ipar és kereskedelemügyi m. kir. ministerium állategészségrendőri osztálya.*

Némely állatok életkora. *Lennox* William lordnak Londonban nemrég megjelent egy munkájában némely állatoknak legmagasabb életkorokról következő adatok vannak feljegyezve. A medve ritkán él 20 éven felül, kutya is csak mintegy 20 évet érhet, hasonlóképen a farkas; róka 14—16 évet él. Az oroszán 70 évig is él; macskák középletkora 14 év. Az elefánt — mint az bebizonyult dolog — 400 éves magas kort ér. Midőn N. Sándor Porus indus fejedelmet legyőzte, ettől egy nagy elefántot is elvett, mely királyát bátran védelmezte, Sándor azt ezentúl Ajaxnak nevezé el s a napistennek áldozá, következő feliratot akasztva nyaka körül: „Sándor, Jupiter fia, Ajaxot a napistennek áldozza”, s azt szabadon bocsátá. Ezen elefánt 354 év után életben ismét elfogatott volt. Lovak között már volt egy, mely 62 évet élt, átlagos életkoruk azonban 20—25 év. Tevék, 100 évig is élnek; szarvasok is magas korba jutnak; juhok ellenben alig lesznek 10 évnél korosabbak; tehének 15 évet érnek átlag. A híres természetvizsgáló Cuvier valószínűnek mondja, hogy a cetek néha 1000 évet is érhetnek el; de delfinek csak 30 évesek lesznek.

Madarak közül: Bécsben egy sas 104 éves korában hullott el; a hollók is elélnék 100 évig s a hattyúk életkorát 300 évre becsülték. Mallerton nevű angol birtokában van egy 290 évet élt hattyú csontváza. Pelikánok is nagykort érhetnek.

Teknős békák tudvalevőleg 100 éven felül élnek; egy bizonyos 104 évet élt volt. —y—

Egy állatorvosi congressusra vonatkozólag szívesen nyitjuk meg ezen rovatot, melyben a congressuson résztvenni óhajtoknak neveiket s az arra vonatkozó indítványokat s megjegyzéseket közölni fogjuk. — Eddig a következő szaktársak jelentették ki részvételüket:

Delly József m. á. o. Nagy-Kállórol; *Regius Károly* á. o. Váczirol; *Kemecsey Ferencz* Kir.-Helmeczirol; *Muháros József* urod. á. és ménestmester Zelizzirol; *Wachsmann Leó* m. á. o. Kaposvárról; *Eperjessy Lajos* gyk. és á. o. Pöstyénrirol; *Pethe Endre* m. á. o. Mócsirol; *Palm Nándor* urad. á. o. Váczirol; *Betnár Márton* Rákosfalvárol; *Fodor József* Siklósirol; *Schwenzsky Arm.* Budapestrirol; *Gross Ferencz* Budapestrirol.